

evham

PINAR KARADENİZ
pinar@karadeniz.av.tr

Antep fıstığı tiryakisiyim yıllardır. "Fıstık ister misiniz" diye sorarlar, "Antepli değilse istemem" derim, tartışmaz. Nerede üretildiği bilgisi bizim için önemli olan çok sayıda tüketim malzemesi var hayatımızda. Sadece yiyecek içecekten bahsetmiyorum. Mesela bir Karamürsel sepeti vardır, ya da Isparta gülü. Sepet ve gül, nitelik ve boyut değiştirirler Karamürsel ve Isparta ile birlikte anılınca. Allanır pullanırlar adeta, cazibeleri artar. Yöresel ürün olarak adlandırdığımız bu ürünler, memleketin kimliğidir, tarihidir, ruhudur.

Türkiye, yöresel ürünler bakımından son derece zengin bir ülke. Bu ürünlerin ulusal ve uluslararası çapta tanınmaları, pazar değerlerini önemli oranlarda arttıran bir unsur. Coğrafi işaret, bu tanınmanın teknik ve hukuki yansıması.

1995 yılında yürürlüğe giren 555 sayılı "Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ("KHK") uyarınca, "... coğrafi işaret, belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibarıyla kökenin bulunduğu bir yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş bir ürünü gösteren işaretlerdir." Bu KHK ile Türk hukuk sistemine resmi olarak giriş yapan coğrafi işaretler sayesinde şimdiye kadar 184 adet yöresel ürün Türk Patent Enstitüsü tarafından tescillendi. Bunlar arasında "Parma Jambonu" veya "İskoç viskisi" gibi yabancı kaynaklı olanlar da var. Bizim coğrafi işaretlerimizin de yurtdışında tescil edilerek korunması gerekiyor. Bu konudaki öncümüz Antep Baklavası, oldukça masraflı ve meşakkatli bir AB tescili sürecinden geçerek bizi uluslararası arenada temsil eden

ilk yöresel ürünümüz.

Yukarıda bahsettiğim KHK, ulusal ve uluslararası boyutta ortaya çıkan ihtiyaçları yeterince karşılayamadığından, 4 Temmuz 2015 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Ulusal Coğrafi İşaret Strateji Belgesi ve Eylem Planı", bu konuda kat etmemiz gereken daha bir hayli yolumuz olduğunu gösteriyor. Bu belgenin temel hedefleri şunlar:

"Hedef 1- Ülke ihtiyaçları doğrultusunda, ulusal ve uluslararası gelişmelere paralel şekilde mevzuat ve uygulamaların geliştirilmesi.

Hedef 2- İlgili kurumlarda coğrafi işareti destekleyecek yönde kurumsal kapasitenin iyileştirilmesi, coğrafi işaretlere ilişkin bilimsel çalışmaların teşvik edilmesi, kurumlar arası koordinasyonun güçlendirilmesi.

Hedef 3- Toplumun her kesiminde coğrafi işaretlere ilişkin bilinç ve farkındalığın artırılması.

Hedef 4- Başvurunun hazırlanma sürecinden başlanarak, bilimsel kriterler içeren ve etkin işleyen bir denetim sisteminin oluşturulması.

Hedef 5- Coğrafi işaretli ürünlerin katma değerinin yükseltilmesi amacıyla pazarlama stratejilerinin etkinliğinin artırılması."

Geçtiğimiz ay Antalya'da gerçekleştirilen ve 300'den fazla katılımcı ile 110 bini aşkın ziyaretçiyi ağırlayan **6. YÖREX- Yöresel Ürünler Fuarı**, yöresel ürünlerimize yönelik farkındalığı arttırmak açısından önemli bir organizasyon.

Büyük marketler ve oteller ile yerel üreticileri buluşturma görevini de üstlenen bu fuara ne yazık ki turizm firmalarından pek

fazla ilgi olmamış. Halbuki, özellikle Antalya gibi turizmin son derece yoğun olduğu bir bölgede, turistlerin bu fuara daha fazla yönlendirilmiş olması gerekirdi. Düşünün, yabancı bir ülkede tatilde iken, o ülkenin ulusal ürünlerini tanıma fırsatı sağlayacak böyle bir fuardan haberdar olsanız, katılmak istemez misiniz?

Antep Baklavasının izinden yürümekte olan Afyon sucuğu, **Malatya Kayısı** gibi diğer birkaç lezzetimiz AB tescili sürecinin inceleme aşamasında. Bu aşamaları geçip üç aylık itiraz sürecine girmeyi başarmış olan Aydın İnciri ise, bu dönemeci de sağ salım atlattığı takdirde uluslararası alanda bizi temsil eden ikinci lezzetimiz olacak. Bu arada, son yıllarda komşularımız Yunanistan ve Bulgaristan ile yöresel lezzetler konusunda yaşadığımız "sahiplenme" krizleri, uluslararası korumaya duyulan ihtiyacı açıkça gözler önüne seriyor. Özetle, gecikmiş olan tescil başvurularımızı bir an önce yapmalı ve bu konuda kaybettiğimiz zamanı geri kazanmalıyız.

Yöresel ürünlerimizi hak ettikleri yerlere taşıyabilmek için onları sadece hukuki olarak değil, sosyal olarak da sahiplenmemiz gerekiyor. Sahiplenmek derken, günlük hayatımızın bir parçası haline getirmekten bahsediyorum. Bunun için, onları evlerimizde ve sofralarımıza buyur etmekle işe başlayabiliriz.

Atsak ağızımıza bir parça Kemalpaşa Tatlısı, kalmaz Kasım'ın soğuğu tasası! İlik ve tasasız bir Kasım dileğiyle...

Ürün listesi için bkz.

<http://www.tpe.gov.tr/TurkPatentEnstitusu/geographicalRegisteredList/>